

МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ

НАКАЗ

25.06.2018**м. Київ****N 288**

**Зареєстровано в Міністерстві юстиції України
11 вересня 2018 р. за N 1039/32491**

Про затвердження Методів відбору зразків для визначення максимально допустимих рівнів певних забруднюючих речовин у харчових продуктах для цілей державного контролю

На виконання частини четвертої статті 21 Закону України "Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин", розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2016 року N 228-р "Про схвалення Всеохоплюючої стратегії імплементації Глави IV (Санітарні та фітосанітарні заходи) Розділу IV "Торгівля і питання, пов'язані з торгівлею" Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони"

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Методи відбору зразків для визначення максимально допустимих рівнів певних забруднюючих речовин у харчових продуктах для цілей державного контролю, що додаються.
2. Департаменту аграрної політики та сільського господарства забезпечити у встановленому порядку подання цього наказу на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.
3. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.
4. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Перший заступник Міністра**М. Мартинюк****ПОГОДЖЕНО:****В. о. Міністра охорони
здоров'я України****У. Супрун**

України
**з питань безпеки
харчових
продуктів та захисту
споживачів**

**Голова Державної
регуляторної
служби України**

К. М. Ляпіна

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України
25 червня 2018 року N 288

Зареєстровано
в Міністерстві юстиції України
11 вересня 2018 р. за N 1039/32491

Методи

відбору зразків для визначення максимально допустимих рівнів певних забруднюючих речовин у харчових продуктах для цілей державного контролю

I. Загальні положення

1. Ці Методи відбору розроблено відповідно до [Законів України "Про основні принципи та вимоги до безпеки та якості харчових продуктів"](#), ["Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин"](#), розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2016 року N 228-р ["Про схвалення Всеохоплюючої стратегії імплементації Глави IV \(Санітарні та фітосанітарні заходи\) Розділу IV "Торгівля і питання, пов'язані з торгівлею" Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони"](#) з урахуванням вимог [Регламенту Європейського Парламенту та Ради \(ЄС\) N 333/2007 від 28 березня 2007 року](#), яким встановлюються методи відбору зразків та аналізу в рамках офіційного контролю рівнів свинцю, кадмію, ртуті, неорганічного олова, 3-MCPD та бенз(а)пірену у харчових продуктах.

2. Ці Методи відбору встановлюють загальні процедури, за якими відбираються зразки харчових продуктів для лабораторних досліджень (випробувань) на вміст свинцю, кадмію, ртуті, олова (неорганічного) та арсену (неорганічного), 3-монохлорпропан-1,2-діолу (3-MCDP) та бенз(а)пірену (поліциклічних ароматичних вуглеводнів).

3. У цих Методах відбору терміни вживаються в таких значеннях:

лабораторний зразок - призначений для лабораторного дослідження (випробування) зразок, довільно виділений з об'єданого зразка, або цілий об'єднаний зразок, якщо згідно з цими Методами відбору він не підлягає поділу на кілька лабораторних зразків;

об'єднаний зразок - комбінована загальна кількість всіх точкових зразків, відібраних з партії або частини партії; об'єднані зразки вважаються репрезентативними для партій або частини партій, з яких їх було взято;

партія - будь-яка визначена оператором ринку кількість харчового продукту з однаковими назвою, властивостями, та/або маркуванням, що вироблений за

точковий зразок - певна кількість матеріалу, довільно відібраного з одного місця партії або частини партії;

частина партії - фізично відокремлена та ідентифікована частина великої партії, щодо якої застосовується відповідний метод відбору зразків.

Інші терміни вживаються у значеннях, наведених у [Законах України "Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів"](#) та ["Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин"](#).

4. Ці Методи відбору є обов'язковими для:

державних ветеринарних інспекторів (державних інспекторів) Держпродспоживслужби;

акредитованих лабораторій;

операторів ринку з виробництва та/або обігу харчових продуктів.

5. Зразки для визначення максимально допустимих рівнів вмісту певних забруднюючих речовин (свинець, кадмій, ртуть, олово (неорганічне) та арсен (неорганічний), 3-монохлорпропан-1,2-діол (3-MCDP) та бенз(а)пірен (поліциклічні ароматичні вуглеводні)) у харчових продуктах для цілей державного контролю відбираються відповідно до процедур, установлених у розділі II цих Методів відбору.

6. Під час відбору зразків вживаються заходи з метою уникнення будь-якого впливу на:

вміст максимально допустимого рівня певних забруднюючих речовин (свинець, кадмій, ртуть, олово (неорганічне) та арсен (неорганічний), 3-монохлорпропан-1,2-діол (3-MCDP) та бенз(а)пірен (поліциклічні ароматичні вуглеводні)) у харчових продуктах;

результати лабораторних досліджень (випробувань);

репрезентативність об'єданого зразка;

безпечність харчових продуктів партій, від яких відбирають зразки.

Також мають вживатися запобіжні заходи, необхідні для забезпечення безпеки осіб, які відбирають зразки.

7. Кожний лабораторний зразок поміщають в чистий інертний контейнер, що забезпечує належний захист від забруднення (контамінації), впливу на склад зразка та пошкодження під час транспортування. Також забезпечуються усі необхідні умови та вживаються запобіжні заходи для унеможливлення змін у складі зразка під час його зберігання та/або транспортування.

Зразки для проведення лабораторних досліджень (випробувань) рівнів поліциклічних ароматичних вуглеводнів відбираються лише у чистий інертний скляний контейнер. У випадках неможливості використати такий контейнер, потрібно уникнути контакту зразка з пластиком у будь-який інший доступний спосіб (наприклад, здійснювати пакування зразка в алюмінієву фольгу перед поміщенням його в контейнер для відбору зразків). Зразок захищають від світла.

8. Відбір зразків оформляється актом відбору зразків (кожний зразок, відібраний для цілей державного контролю, підлягає реєстрації із зазначенням дати і місця відбору зразків). Зразки опечатуються в місці відбору зразка, на упаковку обов'язково наноситься ідентифікаційний код, який відповідає ідентифікаційному коду акта відбору зразків і дає змогу ідентифікувати партію або частину партії харчових продуктів, від яких було відібрано зразки.

---

2. Великі партії фізично розділяються на частини партії.

Для харчових продуктів, що реалізуються великими партіями та насипом (наприклад, зернові), поділ партії на частини партії наведено у додатку 1 до цих Методів відбору, для інших харчових продуктів з іншою масою, поділ партії на частини партії, наведено у додатку 2 до цих Методів відбору.

Враховуючи те, що маса партії не завжди є точною сумою маси частин партії, маса частини партії може перевищувати зазначену масу не більш як на 20 відсотків.

3. Точкові зразки відбираються з різних місць партії, розподілених по всій партії або частині партії. Про відхилення від такої процедури зазначають в акті відбору зразків.

4. Мінімальну кількість точкових зразків, що відбираються від партії чи частини партії харчових продуктів, наведено у додатку 3 до цих Методів відбору.

5. У випадку безтарної великої партії рідких харчових продуктів партія чи частина партії ретельно перемішується вручну або механічним способом уникаючи негативного впливу на склад та властивості харчового продукту безпосередньо перед самим відбором. Для об'єднаного зразка відбирається три точкових зразки від партії або частини партії. Точкові зразки мають бути однакової маси, а саме не менше 100 г або 100 мл, а маса об'єднаного зразка - не менше 1 кг або 1 л.

6. Точкові зразки однакової(го) маси/об'єму - не менше 100 г/мл, об'єднаний зразок - не менше 1 кг/л. Дані щодо відхилення від зазначеної(го) маси/об'єму зазначаються в акті відбору.

7. Підготовка об'єднаного зразка здійснюється шляхом об'єднання точкових зразків.

8. Об'єднаний зразок становить не менше 1 кг або 1 л, крім випадків, коли це неможливо (наприклад, зразок складається з однієї упаковки чи одиниці упаковки (блоку упаковок)).

9. Для партії або частини партії, що складається з окремих упаковок або одиниць, кількість упаковок або одиниць (точкових зразків), які необхідно відібрати для формування об'єднаного зразка, наведено у додатку 4 до цих Методів відбору.

10. Максимальні рівні для неорганічного олова застосовуються до вмісту кожної банки, але з практичних міркувань застосовується підхід об'єднаного зразка. Якщо за результатами лабораторних досліджень (випробувань) об'єднаного зразка менші ніж максимально допустимий рівень але близькі до максимально допустимого рівня неорганічного олова та у випадку підозри, що вміст окремих консервів може перевищувати максимально допустимий рівень неорганічного олова, тоді проводяться подальші дослідження (випробування).

11. У разі, якщо партія чи частина партії містить велику рибу (маса однієї риби більше 1 кг) та становить більше 500 кг, точковий зразок відбирається із середньої частини тушки риби. Маса кожного точкового зразка - не менше 100 г.

12. Відбір зразків харчових продуктів на стадії роздрібної торгівлі здійснюється, де це технічно можливо, відповідно до вимог цього розділу.

Якщо використання такого методу відбору призводить до неприйнятних для оператора ринку наслідків комерційного характеру через порушення цілісності партії (у зв'язку з особливостями виду упаковки, способу транспортування тощо), допускається використання альтернативного методу відбору зразків за умови, що він забезпечує репрезентативність об'єднаного зразка та буде детально описаним в акті відбору зразків.

**Департаменту аграрної
політики
та сільського господарства**

Додаток 1

до Методів відбору зразків для визначення максимально допустимих рівнів певних забруднюючих речовин у харчових продуктах для цілей державного контролю (пункт 2 розділу II)

Поділ партії харчових продуктів, які реалізуються великими партіями та насипом, на частини партії

Маса партії, тонн	Маса або кількість частини партії
і 1500	500 тонн
> 300 і < 1500	3 частини партії
і 100 і J 300	100 тонн
< 100	-

Додаток 2

до Методів відбору зразків для визначення максимально допустимих рівнів певних забруднюючих речовин у харчових продуктах для цілей державного контролю (пункт 2 розділу II)

Поділ партії інших харчових продуктів з іншою масою на частини партії

Маса партії, тонн	Маса або кількість частини партії
і 15	15 - 30 тонн
< 15	-

Додаток 3

до Методів відбору зразків для визначення максимально допустимих рівнів певних забруднюючих речовин у харчових продуктах для цілей державного контролю (пункт 4 розділу II)

Мінімальна кількість точкових зразків, що відбираються від партії чи частини партії харчових продуктів

Маса партії / частини партії, кг або л	Мінімальна кількість точкових зразків, які необхідно відібрати
< 50	3

> 500

10

Додаток 4

до Методів відбору зразків для визначення максимально допустимих рівнів певних забруднюючих речовин у харчових продуктах для цілей державного контролю (пункт 9 розділу II)

Кількість упаковок або одиниць (точкових зразків), які необхідно відібрати для формування об'єднаного зразка, якщо партія або частини партії складаються з окремих упаковок або одиниць

Кількість упаковок або одиниць у партії / частині партії	Кількість упаковок або одиниць, які необхідно відібрати
J 25	Мінімум одна упаковка або одиниця
26 - 100	Близько 5 %, мінімум дві упаковки або одиниці
> 100	Близько 5 %, не більше десяти упаковок або одиниць